

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VII kadencja

Druk nr 459
Warszawa, 23 maja 2012 r.

Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o zmianie ustawy - Prawo prasowe.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy pana posła Jarosława Górczyńskiego.

(-) Jan Bury; (-) Marek Gos; (-) Jarosław Górczyński; (-) Eugeniusz Tomasz Grzeszczak; (-) Stanisław Kalemba; (-) Mieczysław Kasprzak; (-) Eugeniusz Kłopotek; (-) Jan Łopata; (-) Mieczysław Marcin Łuczak; (-) Krystyna Ozga; (-) Janusz Piechociński; (-) Józef Racki; (-) Henryk Smolarz; (-) Andrzej Sztorc; (-) Genowefa Tokarska; (-) Piotr Walkowski; (-) Zbigniew Włodkowski; (-) Piotr Zgorzelski; (-) Stanisław Żelichowski.

USTAWA

z dnia ..... 2012 r.

o zmianie ustawy – Prawo prasowe

Art. 1. W ustawie z dnia 26 stycznia 1984 r. – Prawo prasowe (Dz. U. Nr 5, poz. 24, z późn. zm.¹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 2 otrzymuje brzmienie:

„Art. 2. Rzeczypospolita Polska stwarza prasie warunki niezbędne do wykonywania jej funkcji i zadań, dbając przy tym o umożliwienie działalności redakcjom dzienników i czasopism, zachowania zróżnicowania pod względem linii programowej, zakresu tematycznego oraz prezentowanych postaw.”;

2) art. 3 otrzymuje brzmienie:

„Art. 3. Nie można ograniczać ani w jakikolwiek inny sposób utrudniać rozpowszechniania, drukowania lub nabywania przyjętych do druku dzienników, czasopism lub innych publikacji prasowych, w tym w formie elektronicznej, z powodu ich linii programowej albo treści, chyba że są one niezgodne z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa.”;

3) w art. 4 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Podmioty niezaliczone do sektora finansów publicznych, w szczególności przedsiębiorcy, stowarzyszenia, fundacje, spółdzielnie, wspólnoty mieszkaniowe, zakresie w jakim prowadzą działalność publiczną, są obowiązane do udzielenia prasie informacji o swojej działalności, o ile na podstawie odrębnych przepisów informacja ta nie jest objęta tajemnicą lub nie narusza prawa do prywatności.”;

---

¹ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1988 r. Nr 41, poz. 324, z 1989 r. Nr 34, poz. 187, z 1990 r. Nr 29, poz. 173, z 1991 r. Nr 100, poz. 442, z 1996 r. Nr 114, poz. 542, z 1997 r. Nr 88, poz. 554 i Nr 121, poz. 770, z 1999 r. Nr 90, poz. 999, z 2001 r. Nr 112, poz. 1198, z 2002 r. Nr 153, poz. 1271, z 2004 r. Nr 111, poz. 1181, z 2005 r. Nr 39, poz. 377, z 2007 r. Nr 89, poz. 590, z 2010 r. Nr 182, poz. 1228, Nr 235, poz. 1551 oraz z 2011 r. Nr 85, poz. 459, Nr 156, poz. 934, Nr 205, poz. 1204, Nr 282, poz. 1660.

4) w art. 5 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Każdy, zgodnie z zasadą wolności słowa i prawem do krytyki, może udzielać informacji prasie.”;

5) w art. 6:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Prasa jest zobowiązana do przedstawiania każdej sprawy w sposób rzetelny i zgodny z prawdą”;

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Podmioty tworzące sektor finansów publicznych, o których mowa w art. 9 pkt 1 – 13 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.²), inne państwowe lub samorządowe osoby prawne utworzone na podstawie odrębnych ustaw w celu wykonywania zadań publicznych, w tym przedsiębiorstwa, instytuty badawcze, banki i spółki prawa handlowego, jak również partie polityczne i organizacje spółdzielcze są obowiązane do udzielenia odpowiedzi na przekazaną im krytykę prasową bez zbędnej zwłoki, nie później jednak niż w terminie 7 dni od dnia otrzymania krytyki prasowej; w sprawach szczególnie zawiłych termin ten wynosi 14 dni.”;

---

² Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 28, poz. 146, Nr 96, poz. 620, Nr 123, poz. 835, Nr 152, poz. 1020, Nr 238, poz. 1578, Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 185, poz. 1092, Nr 201, poz. 1183, Nr 234, poz. 1386, Nr 240, poz. 1429, Nr 291, poz. 1707.

c) po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:

„3a. W sprawach spornych stosuje się odpowiednio przepisy art. 4 ust. 3 i 4.”;

6) w art. 7

a) ust. 2:

– pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) prasa oznacza zarejestrowane publikacje periodyczne, które nie tworzą zamkniętej, jednorodnej całości, ukazujące się nie rzadziej niż raz w roku, opatrzone stałym tytułem albo nazwą, numerem bieżącym i datą, a w szczególności: dzienniki, czasopisma, serwisy agencyjne, biuletyny oraz programy radiowe i telewizyjne; prasą są także wszelkie istniejące i powstające w wyniku postępu technicznego zarejestrowane środki masowego przekazu, w tym środki komunikacji elektronicznej, upowszechniające publikacje periodyczne za pomocą druku, wizji, fonii lub innej techniki rozpowszechniania;”

– pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) dziennikiem jest ogólnoinformacyjny przekaz periodyczny, upowszechniany za pomocą druku, wizji, fonii lub innej techniki rozpowszechniania, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej, ukazujący się częściej niż raz w tygodniu;”

– pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) czasopismem jest przekaz periodyczny upowszechniany za pomocą druku, ukazujący się nie częściej niż raz w tygodniu, a nie rzadziej niż raz w roku; przepis ten stosuje się odpowiednio do przekazu upowszechnianego za pomocą wizji, fonii lub innej techniki rozpowszechniania, w tym środków komunikacji elektronicznej, innego niż przekaz określony w pkt 2;”

– pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) dziennikarzem jest osoba zajmująca się redagowaniem, tworzeniem lub przygotowywaniem materiałów prasowych, pozostająca w stosunku pracy z redakcją albo zajmująca się taką działalnością na rzecz i z upoważnienia redakcji na podstawie innego stosunku prawnego,”

– pkt 7 otrzymuje brzmienie:

„7) redaktorem naczelnym jest osoba upoważniona do kierowania całokształtem działalności redakcji,”

– pkt 8 otrzymuje brzmienie:

„8) redakcją jest jednostka, w której jest organizowany proces przygotowywania materiałów do publikacji w prasie polegający w szczególności na zbieraniu, ocenianiu lub opracowywaniu tych materiałów.”

b) dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Za prasę nie uważa się niezarejestrowanych przekazów niepodlegających procesom przygotowywania redakcyjnego w rozumieniu ust. 2 pkt 8, w szczególności: blogów, korespondencji elektronicznej, serwisów społecznościowych służących do wymiany treści tworzonej przez użytkowników, przekazów użytkowników prywatnych w celu udostępnienia lub wymiany informacji w ramach wspólnoty zainteresowań oraz stron internetowych użytkowników prywatnych.”

7) art. 8 otrzymuje brzmienie:

„Art. 8. 1. Wydawcą może być osoba fizyczna, osoba prawna lub inna jednostka organizacyjna, nieposiadająca osobowości prawnej; w szczególności organ władzy publicznej, przedsiębiorstwo państwowe, partia polityczna, związek zawodowy, organizacja spółdzielcza, organizacja samorządowa lub inna organizacja społeczna oraz kościół lub inny związek wyznaniowy.

2. Każdy wydawca może realizować uprawnienia wydawnicze bezpośrednio lub za pośrednictwem wydawnictw własnych, jak również innych wydawnictw, działających jako nakładca.”;

8) art. 9 otrzymuje brzmienie:

„Art. 9. Przepisów niniejszej ustawy nie stosuje się do:

- 1) dzienników urzędowych, o których mowa w art. 8 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 197, poz. 1172, z późn. zm. ³⁾),
- 2) Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej,
- 3) Diariusza Sejmowego oraz własnych sprawozdań z działalności Sejmu, Senatu oraz Zgromadzenia Narodowego,
- 4) Biuletynu Informacji Publicznej,
- 5) Monitora Sądowego i Gospodarczego,
- 6) publikacji orzecznictwa sądów oraz innych urzędowych publikacji o tym charakterze,
- 7) wydawnictw prasowych obcych przedstawicielstw dyplomatycznych, urzędów konsularnych i organizacji międzynarodowych, które na podstawie ustaw, umów i zwyczajów międzynarodowych korzystają z prawa prowadzenia działalności wydawniczej.”;

9) art. 10 otrzymuje brzmienie:

„Art. 10. 1. Zadaniem dziennikarza jest służba społeczeństwu, w szczególności w zakresie realizacji prawa dostępu do informacji oraz tworzenia form rzetelnej debaty publicznej. Dziennikarz ma obowiązek działania zgodnie z etyką zawodową i zasadami współżycia społecznego, w granicach określonych przepisami prawa.

2. Dziennikarz, w ramach stosunku pracy lub innego stosunku prawnego, ma obowiązek realizowania ustalonej w statucie lub regulaminie redakcji, w której jest zatrudniony, ogólnej linii programowej tej redakcji.

3. Działalność dziennikarza sprzeczna z ust. 2 stanowi naruszenie obowiązku pracowniczego lub jest naruszeniem innego stosunku prawnego.”;

10) w art. 11:

a) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Kierownicy jednostek organizacyjnych są obowiązani umożliwić dziennikarzom nawiązanie kontaktu z pracownikami lub osobami bezpośrednio współpracującymi z jednostkami na podstawie innego stosunku prawnego oraz swobodne zbieranie wśród nich informacji i opinii.”,

b) uchyla się ust. 4;

11) art. 14 otrzymuje brzmienie:

„1. Publikowanie lub rozpowszechnianie w inny sposób informacji utwalonych za pomocą zapisów, w tym zapisów fonicznych i wizualnych wymaga zgody osób udzielających informacji.

2. Osoba udzielająca informacji może z ważnych powodów społecznych lub osobistych zastrzec termin i zakres jej opublikowania.

3. Udzielenia informacji nie można uzależniać, z zastrzeżeniem wynikającym z ust. 2, od sposobu jej skomentowania lub uzgodnienia tekstu wypowiedzi dziennikarskiej.

4. Dziennikarz nie może opublikować informacji, jeżeli osoba udzielająca jej zastrzegła to ze względu na tajemnicę zawodową.

5. Nie wolno bez zgody osoby zainteresowanej publikować informacji oraz danych dotyczących prywatnej sfery życia, chyba że wiąże się to bezpośrednio z działalnością publiczną danej osoby.”;

---

³ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr 232, poz. 1378.

12) po art. 14 dodaje się art. 14a w brzmieniu:

„Art. 14a. 1. Dziennikarz nie może odmówić osobie udzielającej informacji autoryzacji dosłownie cytowanej wypowiedzi, o ile nie była ona uprzednio publikowana.

2. Osoba udzielająca informacji autoryzuje wypowiedź niezwłocznie, nie później jednak niż w ciągu 1 dnia w odniesieniu do dzienników lub 2 dni w odniesieniu do czasopism, chyba że strony ustaliły inaczej.

3. Bieg terminów, o których mowa w ust. 2, rozpoczyna się od chwili doręczenia materiału prasowego osobie udzielającej informacji, w której osoba ta mogła się zapoznać z treścią materiału.

4. W przypadku nieautoryzowania wypowiedzi przez osobę udzielającą informacji w terminach określonych w ust. 2 uznaje się, że wypowiedź uzyskała zgodę na publikację.

5. Nie stanowi autoryzacji:

- 1) przedstawienie całkowicie nowych pytań,
- 2) przedstawienie całkowicie nowych odpowiedzi.”;

13) w art. 15:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Autorowi materiału prasowego przysługuje prawo do zachowania w tajemnicy danych pozwalających na jego identyfikację, w szczególności jego imienia i nazwiska.”,

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Obowiązek, o którym mowa w ust. 2, dotyczy również innych osób zatrudnionych zarówno w ramach stosunku pracy lub innego stosunku prawnego w redakcjach, wydawnictwach prasowych i innych prasowych jednostkach organizacyjnych.”;

14) w art. 16:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Dziennikarz jest zwolniony od zachowania tajemnicy zawodowej, o której mowa w art. 15 ust. 2, w przypadku gdy informacja, materiał prasowy, list do redakcji lub inny materiał o tym charakterze dotyczy przestępstwa określonego w art. 240 § 1 Kodeksu karnego albo autor lub osoba przekazująca taki materiał wyłącznie do wiadomości dziennikarza wyrazi zgodę na ujawnienie danych pozwalających ich identyfikację lub ujawnienie tego materiału.”,

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Zwolnienie, o którym mowa w ust. 1, dotyczy również innych osób, o których mowa w art. 15 ust. 3.”;

c) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

3. Redaktor bezpośrednio nadrzędny nad dziennikarzem albo redaktor naczelny powinni być w niezbędnych granicach poinformowani o sprawach związanych z tajemnicą zawodową dziennikarza; powierzoną im informację albo inny materiał mogą oni ujawnić jedynie w wypadkach określonych w ust. 1.

15) uchyla się rozdział 3;

16) w art. 20:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Wydawanie dziennika lub czasopisma wymaga rejestracji w sądzie okręgowym właściwym miejscowo dla siedziby wydawcy, zwanym dalej „organem rejestracyjnym”. Do postępowania w sprawach rejestracji stosuje się przepisy ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks

postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296 z późn. zm.⁴) o postępowaniu nieprocesowym, jeżeli przepisy niniejszej ustawy nie stanowią inaczej.”,

b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Wydawanie dziennika lub czasopisma można rozpocząć, jeżeli organ rejestracyjny nie rozstrzygnął wniosku o rejestrację w ciągu 21 dni od jego zgłoszenia.”;

17) art. 21 otrzymuje brzmienie:

„Art. 21. 1. Organ rejestracyjny wzywa wnioskodawcę, pod rygorem zwrotu wniosku, do poprawienia lub uzupełnienia wniosku w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania, jeżeli wniosek nie zawiera danych, o których mowa w art. 20 ust. 2. Wezwanie powinno wskazywać wszystkie braki wniosku oraz zawierać pouczenie o treści ust. 2.

2. W razie bezskutecznego upływu terminu lub ponownego złożenia wniosku o rejestrację dotkniętego brakami organ rejestrowy zarządza zwrot wniosku.

---

⁴ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1965 r. Nr 15, poz. 113, z 1974 r. Nr 27, poz. 157, Nr 39, poz. 231, z 1975 r. Nr 45, poz. 234, z 1982 r. Nr 11, poz. 82, Nr 30, poz. 210, z 1983 r. Nr 5, poz. 33, z 1984 r. Nr 45, poz. 241 i 242, z 1985 r. Nr 20, poz. 86, z 1987 r. Nr 21, poz. 123, z 1988 r. Nr 41, poz. 324, z 1989 r. Nr 4, poz. 21, Nr 33, poz. 175, z 1990 r. Nr 14, poz. 88, Nr 34, poz. 198, Nr 53, poz. 306, Nr 55, poz. 318, Nr 79, poz. 464, z 1991 r. Nr 7, poz. 24, Nr 22, poz. 92, Nr 115, poz. 496, z 1993 r. Nr 12, poz. 53, z 1994 r. Nr 105, poz. 509, z 1995 r. Nr 83, poz. 417, z 1996 r. Nr 24, poz. 110, Nr 43, poz. 189, Nr 73, poz. 350, Nr 149, poz. 703, z 1997 r. Nr 43, poz. 270, Nr 54, poz. 348, Nr 75, poz. 471, Nr 102, poz. 643, Nr 117, poz. 752, Nr 121, poz. 769 i 770, Nr 133, poz. 882, Nr 139, poz. 934, Nr 140, poz. 940, Nr 141, poz. 944, z 1998 r. Nr 106, poz. 668, Nr 117, poz. 757, z 1999 r. Nr 52, poz. 532, z 2000 r. Nr 22, poz. 269 i 271, Nr 48, poz. 552 i 554, Nr 55, poz. 665, Nr 73, poz. 852, Nr 94, poz. 1037, Nr 114, poz. 1191 i poz. 1193, Nr 122, poz. 1314, 1319 i 1322, z 2001 r. Nr 4, poz. 27, Nr 49, poz. 508, Nr 63, poz. 635, Nr 98, poz. 1069, 1070 i 1071, Nr 123, poz. 1353, Nr 125, poz. 1368, Nr 138, poz. 1546, z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 26, poz. 265, Nr 74, poz. 676, Nr 84, poz. 764, Nr 126, poz. 1069 i 1070, Nr 129, poz. 1102, Nr 153, poz. 1271, Nr 219, poz. 1849, Nr 240, poz. 2058, z 2003 r. Nr 41, poz. 360, Nr 42, poz. 363, Nr 60, poz. 535, Nr 109, poz. 1035, Nr 119, poz. 1121, Nr 130, poz. 1188, Nr 139, poz. 1323, Nr 199, poz. 1939, Nr 228, poz. 2255, z 2004 r. Nr 9, poz. 75, Nr 11, poz. 101, Nr 68, poz. 623, Nr 91, poz. 871, Nr 93, poz. 891, Nr 121, poz. 1264, Nr 162, poz. 1691, Nr 169, poz. 1783, Nr 172, poz. 1804, Nr 204, poz. 2091, Nr 210, poz. 2135, Nr 236, poz. 2356, Nr 237, poz. 2384, z 2005 r. Nr 13, poz. 98, Nr 22, poz. 185, Nr 86, poz. 732, Nr 122, poz. 1024, Nr 143, poz. 1199, Nr 150, poz. 1239, Nr 167, poz. 1398, Nr 169, poz. 1413 i 1417, Nr 172, poz. 1438, Nr 178, poz. 1478, Nr 183, poz. 1538, Nr 264, poz. 2205, Nr 267, poz. 2258, z 2006 r. Nr 12, poz. 66, Nr 66, poz. 466, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 186, poz. 1379, Nr 208, poz. 1537 i 1540, Nr 226, poz. 1656, Nr 235, poz. 1699, z 2007 r. Nr 7, poz. 58, Nr 47, poz. 319, Nr 50, poz. 331, Nr 99, poz. 662, Nr 106, poz. 731, Nr 112, poz. 766 i 769, Nr 115, poz. 794, Nr 121, poz. 831, Nr 123, poz. 849, Nr 176, poz. 1243, Nr 181, poz. 1287, Nr 192, poz. 1378, Nr 247, poz. 1845, z 2008 r. Nr 59, poz. 367, Nr 96, poz. 609 i poz. 619, Nr 110, poz. 706, Nr 116, poz. 731, Nr 119, poz. 772, Nr 120, poz. 779, Nr 122, poz. 796, Nr 171, poz. 1056, Nr 220, poz. 1431, Nr 231, poz. 1547, Nr 234, poz. 1571, z 2009 r. Nr 26, poz. 156, Nr 67, poz. 571, Nr 69, poz. 592 i 593, Nr 131, poz. 1075, Nr 179, poz. 1395, Nr 216, poz. 1676, z 2010 r. Nr 3, poz. 13, Nr 7, poz. 45, Nr 40, poz. 229, Nr 108, poz. 684, Nr 109, poz. 724, Nr 125, poz. 842, Nr 152, poz. 1018, Nr 155, poz. 1037, Nr 182, poz. 1228, Nr 197, poz. 1307, Nr 215, poz. 1418, Nr 217, poz. 1435 oraz z 2011 r. Nr 34, poz. 173, Nr 85, poz. 458, Nr 87, poz. 482, Nr 92, poz. 531, Nr 112, poz. 654, Nr 129, poz. 735, Nr 138, poz. 806 i 807, Nr 144, poz. 854, Nr 149, poz. 887, Nr 224, poz. 1342, Nr 233, poz. 1381, Nr 234, poz. 1391.

3. W zakresie wezwania, o którym mowa w ust. 1 przepisy art. 130 Kodeksu postępowania cywilnego stosuje się odpowiednio.

4. Organ rejestracyjny odmówi rejestracji, jeżeli jej udzielenie stanowiłoby naruszenie prawa do zarejestrowanego już tytułu prasowego.”;

18) uchyla się art. 22;

19) w art. 25:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Redaktorem naczelnym dziennika lub czasopisma może być osoba, która ma pełną zdolność do czynności prawnych i nie jest pozbawiona praw publicznych.”,

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Redaktorem naczelnym dziennika lub czasopisma nie może być osoba, która została skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwa określone w przepisach rozdziałów XXXIII-XXXVII ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.⁵).”,

c) po ust. 3 dodaje się ust. 3a i 3b w brzmieniu:

„3a. Zakaz, o którym mowa w ust. 3, ustaje z upływem piątego roku od dnia uprawomocnienia się wyroku skazującego, jednakże nie może zakończyć się wcześniej niż z upływem trzech lat od dnia zakończenia okresu odbywania kary.

---

⁵ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 128, poz. 840, z 1999 r. Nr 64, poz. 729, Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 48, poz. 548, Nr 93, poz. 1027, Nr 116, poz. 1216, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071, z 2003 r. Nr 111, poz. 1061, Nr 121, poz. 1142, Nr 179, poz. 1750, Nr 199, poz. 1935, Nr 228, poz. 2255, 2004 r. Nr 25, poz. 219, Nr 69, poz. 626, Nr 93, poz. 889, Nr 243, poz. 2426, z 2005 r. Nr 86, poz. 732, Nr 90, poz. 757, Nr 132, poz. 1109, Nr 163, poz. 1363, Nr 178, poz. 1479, Nr 180, poz. 1493, z 2006 r. Nr 190, poz. 1409, Nr 218, poz. 1592, Nr 226, poz. 1648, z 2007 r. Nr 89, poz. 589, Nr 123, poz. 850, Nr 124, poz. 859, Nr 192, poz. 1378, z 2008 r. Nr 90, poz. 560, Nr 122, poz. 782, Nr 171, poz. 1056, Nr 173, poz. 1080, Nr 214, poz. 1344, z 2009 r. Nr 62, poz. 504, Nr 63, poz. 533, Nr 166, poz. 1317, Nr 168, poz. 1323, Nr 190, poz. 1474, Nr 201, poz. 1540, Nr 206, poz. 1589, z 2010 r. Nr 7, poz. 46, Nr 40, poz. 227 i 229, Nr 98, poz. 625 i 626, Nr 125, poz. 842, Nr 127, poz. 857, Nr 152, poz. 1018 i poz. 1021, Nr 182, poz. 1228, Nr 225, poz. 1474, Nr 240, poz. 1602, z 2011 r. Nr 17, poz. 78, Nr 24, poz. 130, Nr 39, poz. 202, Nr 48, poz. 245, Nr 72, poz. 381, Nr 94, poz. 549, Nr 117, poz. 678, Nr 129, poz. 734, Nr 133, poz. 767, Nr 160, poz. 964, Nr 191, poz. 1135, Nr 217, poz. 1280, Nr 233, poz. 1381, Nr 240, poz. 1431.

3b. W terminie trzech miesięcy od dnia uprawomocnienia się wyroku, o którym mowa w ust. 3, skazany może złożyć wniosek do sądu, który wydał wyrok, o zwolnienie go z zakazu pełnienia funkcji redaktora naczelnego lub o skrócenie czasu obowiązywania zakazu. Nie dotyczy to przestępstw popełnionych umyślnie. Sąd rozstrzyga o wniosku, wydając postanowienie.”,

d) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Redaktor naczelny odpowiada za treść przygotowywanych przez redakcję materiałów prasowych, w tym materiałów, o których mowa w art. 15 oraz za sprawy redakcyjne i finansowe redakcji w granicach określonych w statucie lub właściwych przepisach. Jest również obowiązany do dbania o poprawność językową materiałów prasowych oraz przeciwdziałania wulgaryzacji języka.”;

20) art. 27 otrzymuje brzmienie:

„Art. 27. 1. Na każdym egzemplarzu prasowych publikacji periodycznych oraz innych podobnych druków prasowych należy w widocznym i zwyczajowo przyjętym miejscu podać:

- 1) nazwę i adres wydawcy lub innego właściwego organu,
- 2) adres redakcji oraz imię i nazwisko redaktora naczelnego,
- 3) miejsce i datę wydania,
- 4) nazwę zakładu wykonującego dany druk prasowy,
- 5) (skreślony),
- 6) międzynarodowy znak informacyjny,
- 7) bieżącą numerację.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do audycji radiowych i telewizyjnych oraz serwisów agencyjnych.”;

21) art. 31 otrzymuje brzmienie:

„Art. 31. Na wniosek zainteresowanej osoby fizycznej, osoby prawnej lub innej jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej redaktor naczelny redakcji właściwego dziennika lub czasopisma jest obowiązany opublikować bezpłatnie rzeczowe i odnoszące się do faktów oświadczenie tej osoby lub jednostki zawierające zaprzeczenie informacji nieprawdziwej lub korektę informacji nieścisłej zawartej w prasie (sprostowanie).

22) art. 32 otrzymuje brzmienie:

„Art. 32. 1. Sprostowanie należy opublikować w:

- 1) dzienniku – w najbliższym od momentu otrzymania sprostowania wydaniu dziennika, a w przypadku braku możliwości technicznych, w kolejnym wydaniu dziennika, nie później jednak niż w terminie 7 dni od dnia otrzymania sprostowania,
- 2) czasopiśmie – w najbliższym lub w następnym po nim przygotowywanym do opublikowania numerze,
- 3) innym niż dziennik przekazie za pomocą dźwięku oraz dźwięku i obrazu – w najbliższym analogicznym przekazie, nie później jednak niż w terminie 7 dni od dnia otrzymania sprostowania.

2. Sprostowanie należy dodatkowo opublikować w odpowiednim dzienniku, w ciągu miesiąca, na wniosek zainteresowanej osoby, na koszt wydawcy, gdy możliwy termin opublikowania sprostowania lub odpowiedzi przekracza 3 miesiące.

3. Terminy, o których mowa w ust. 1 i 2, nie mają zastosowania, jeżeli strony na piśmie umówiły się inaczej.

4. Sprostowanie w prasowych publikacjach periodycznych powinno być opublikowane w sposób najbardziej odpowiadający poprzedzającym je publikacjom. W szczególności być powinno być opublikowane równorzędną czcionką w tym samym dziale oraz pod widocznym tytułem z zaznaczeniem, iż są sprostowaniem.

5. Sprostowanie w publikacjach innych niż wymienione w ust. 4 powinno być upowszechnione w zbliżonym czasie i w analogicznej audycji; przepis ust. 4 w zakresie sposobu upowszechniania stosuje się odpowiednio.

6. W tekście nadesłanego sprostowania nie wolno bez zgody zainteresowanego dokonać skrótów ani innych zmian, które osłabiałyby jego znaczenie lub zniekształcały intencję autora sprostowania.

7. Tekst sprostowania nie może być komentowany w tym samym numerze lub audycji; nie wyklucza to jednak prostej zapowiedzi polemiki lub wyjaśnień.

8. Tekst sprostowania nie może być dłuższy od dwukrotnej objętości fragmentu materiału prasowego, którego dotyczy.”;

23) art. 33 otrzymuje brzmienie:

„Art. 33. 1. Redaktor naczelny odmawia opublikowania sprostowania, jeżeli:

- 1) nie odpowiada wymaganiom określonym w art. 31,
- 2) podważają fakty stwierdzone prawomocnym orzeczeniem, dotyczącym osoby dochodzącej publikacji sprostowania.

2. Redaktor naczelny może odmówić opublikowania sprostowania, jeżeli:

- 1) zawiera treści wulgarne, powszechnie obraźliwe lub w inny sposób rażąco naruszające zasady współżycia społecznego.
- 2) nie dotyczy treści zawartych w materiale prasowym,
- 3) jest wystosowana przez osobę, której nie dotyczą fakty przytoczone w materiale prasowym, chyba że sprostowania, po śmierci osoby bezpośrednio zainteresowanej, dokonuje osoba zainteresowana z uwagi na stosunek służbowy, wspólną pracę lub działalnością albo w związku z więzami pokrewieństwa lub powinowactwa, łączącymi ją ze zmarłą osobą bezpośrednio zainteresowaną,
- 4) odnosi się do informacji poprzednio sprostowanej,
- 5) zostało nadesłane po upływie miesiąca od dnia opublikowania materiału prasowego, chyba że zainteresowana osoba nie mogła zapoznać się wcześniej z treścią publikacji, nie później jednak niż w ciągu 3 miesięcy od dnia opublikowania materiału prasowego,
- 6) nie jest zgodne z wymaganiami określonymi w art. 32 ust. 8 lub nie została podpisana w sposób umożliwiający identyfikację autora.

3. Odmawiając opublikowania sprostowania redaktor naczelny jest obowiązany przekazać niezwłocznie, lecz nie później jednak niż w terminie 7 dni od otrzymania sprostowania, zainteresowanemu pisemne zawiadomienie o odmowie i jej przyczynach. Jeżeli odmowa nastąpiła z przyczyn wymienionych w ust. 1 oraz ust. 2 pkt 1 – 4, należy wskazać fragmenty, które nie nadają się do publikacji; do poprawionego w ten sposób sprostowania termin określony w ust. 2 pkt 5 biegnie na nowo od dnia doręczenia zawiadomienia o odmowie i jej

przyczynach. Redaktor naczelny nie może odmówić zamieszczenia sprostowania, jeżeli zastosowano się do jego wskazań.

4. Jeżeli zasadne sprostowanie nadesłane przez osobę zainteresowaną nie może być opublikowane z przyczyn określonych w ust. 1 i 2, redaktor naczelny, za zgodą zainteresowanego, może zamieścić własne wyjaśnienie dotyczące informacji podlegającej sprostowaniu.

5. Sprostowanie może być podpisane pseudonimem, gdy podstawą sprostowania jest zagrożenie dobra związanego z pseudonimem; dane identyfikujące zainteresowanego podaje się wtedy tylko do wiadomości redaktora naczelnego lub upoważnionych przez niego dziennikarzy z kierowanej przez niego redakcji.”;

24) w art. 34 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Redaktor naczelny jest obowiązany opublikować nieodpłatnie, w miejscu i w czasie właściwym ze względu na tematykę i na charakter publikacji, komunikat urzędowy pochodzący od organów władzy państwowej, w tym pochodzący od naczelnych i centralnych organów administracji państwowej, jeżeli został nadesłany przez właściwą osobę uprawnioną do reprezentacji ze wskazaniem, że publikacja jest obowiązkowa.”;

25) tytuł rozdziału 7 otrzymuje brzmienie:

„Odpowiedzialność cywilna i karna”;

26) art. 37a otrzymuje brzmienie:

„Art. 37a. W razie skazania za przestępstwo popełnione przez opublikowanie materiału prasowego, sąd może orzec jako środek karny przepadek materiału prasowego.”;

27) uchyla się art. 37b;

28) w art. 38 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Odpowiedzialność cywilną za naruszenie prawa spowodowane opublikowaniem materiału prasowego ponoszą autor, redaktor lub inna osoba, która spowodowała opublikowanie tego

materiału; nie wyłącza to odpowiedzialności wydawcy. W zakresie odpowiedzialności majątkowej odpowiedzialność tych osób jest solidarna.”;

29) po art. 38 ust. dodaje się art. 38a w brzmieniu:

„Art. 38a. Odpowiedzialność cywilną za naruszenie prawa spowodowane komentowaniem tekstu sprostowania w tym samym numerze lub audycji ponoszą autor, redaktor lub inna osoba, która spowodowała opublikowanie tego komentarza; nie wyłącza to odpowiedzialności wydawcy. W zakresie odpowiedzialności majątkowej odpowiedzialność tych osób jest solidarna.”;

30) w art. 39 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Osoba zainteresowana może dochodzić roszczenia o opublikowanie sprostowania, jeżeli redaktor naczelny odmówił opublikowania sprostowania albo ono jest ono niewystarczające bądź nie ukazało się w terminie określonym w art. 32 ust. 1 – 3 lub ukazało się z naruszeniem art. 32 ust. 4 – 7.”;

31) art. 41 otrzymuje brzmienie:

„Art. 41. Publikowanie zgodnych z prawdą i rzetelnych sprawozdań z jawnych posiedzeń Zgromadzenia Narodowego, Sejmu, Senatu oraz organów jednostek samorządu terytorialnego, a także publikowanie rzetelnych, zgodnych z zasadami współżycia społecznego ocen dzieł naukowych lub artystycznych albo innej działalności twórczej, zawodowej lub publicznej służącej realizacji zadań określonych w art. 1 i pozostaje pod ochroną prawa; przepis ten stosuje się odpowiednio do satyry i karykatury.”;

32) uchyla się art. 45;

33) uchyla się art. 46;

34) art. 47 otrzymuje brzmienie:

„Art. 47. Kto wbrew obowiązkowi wynikającemu z art. 34 i art. 35 uchyla się od opublikowania komunikatu urzędowego, prawomocnego wyroku sądu lub innego orzeczenia

zawierającego klauzulę o opublikowaniu, ogłoszenia sądu lub innego organu władzy publicznej, albo listu gończego

– podlega karze grzywny od 1.000 do 5.000 złotych.”;

35) art. 48 otrzymuje brzmienie:

„Art. 48. Kto rozpowszechnia materiał prasowy objęty przypadkiem lub prasę zabezpieczoną jako dowód rzeczowy w sprawie

– podlega karze grzywny od 1.000 do 5.000 złotych.”;

36) art. 49 otrzymuje brzmienie:

„Art. 49. Kto wbrew przepisom art. 3 ogranicza lub w jakikolwiek inny sposób utrudnia rozpowszechnianie, drukowanie lub nabywanie przyjętych do druku dzienników, czasopism lub innych publikacji prasowych, w tym elektronicznych z powodu ich linii programowej albo treści

– podlega karze grzywny od 3.000 do 5.000 złotych.”;

37) art. 49a otrzymuje brzmienie:

„Art. 49a. Redaktor, który nieumyślnie dopuścił do opublikowania materiału prasowego zawierającego znamiona przestępstwa

– podlega karze grzywny od 1.000 do 3.000 złotych.”;

38) po art. 49a dodaje się art. 49b, art. 49c, art. 49d i art. 49e w brzmieniu:

„Art. 49b. Kto wbrew przepisom art. 27 nie podaje na każdym egzemplarzu prasowych publikacji periodycznych, a także odpowiednio w audycjach radiowych i telewizyjnych, serwisach agencyjnych, oraz w prasie ukazującej się w formie dokumentu elektronicznego, jeżeli dany tytuł prasowy został zarejestrowany:

- a) nazwy i adresu wydawcy lub innego właściwego organu,
- b) adresu redakcji oraz imienia i nazwiska redaktora naczelnego,
- c) miejsca i daty wydania,
- d) nazwy zakładu wykonującego dany druk prasowy,

- e) międzynarodowego znaku informacyjnego,
  - f) bieżącej numeracji,
- podlega karze grzywny do 1.000 złotych.

Art. 49c. Kto wbrew przepisom art. 11 ust. 2 i 3:

- a) nie udziela informacji w imieniu jednostek organizacyjnych,
  - b) uniemożliwia dziennikarzom nawiązanie kontaktu z pracownikami lub osobami współpracującymi z jednostkami na podstawie innego stosunku prawnego lub uniemożliwia swobodne zbieranie wśród nich informacji i opinii,
- podlega karze grzywny od 1.000 do 3.000 złotych.

Art. 49d. Kto wbrew przepisom art. 14:

- a) publikuje informacje wbrew zastrzeżeniu osoby udzielającej informacji ze względu na tajemnicę zawodową,
  - b) publikuje informacje oraz dane dotyczące prywatnej sfery życia, bez zgody osoby zainteresowanej, chyba że wiąże się to bezpośrednio z działalnością publiczną danej osoby,
- podlega karze grzywny od 1.000 do 5.000 złotych.

Art. 49e. Kto wbrew przepisom art. 15 ust. 2 nie zachowuje w tajemnicy danych umożliwiających identyfikację autora materiału prasowego, listu do redakcji lub innego materiału o tym charakterze, jak również innych osób udzielających informacji opublikowanych albo przekazanych do opublikowania, jeżeli osoby te zastrzegły nieujawnianie powyższych danych albo wszelkich informacji, których ujawnienie mogłoby naruszać chronione prawem interesy osób trzecich,

- podlega karze grzywny od 3.000 do 5.000 złotych.”;

39) w art. 53:

- a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Sprawy o przestępstwa określone w art. 43 i art. 44 podlegają rozpoznaniu przez sąd okręgowy, a sprawy o przestępstwa określone w art. 45 – 49a oraz o przestępstwa popełnione w prasie podlegają rozpoznaniu przez sąd rejonowy.”,

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Minister Sprawiedliwości może, w drodze rozporządzenia, wyznaczyć sądy rejonowe właściwe do rozpoznawania spraw o przestępstwa, o których mowa w art. 45 – 49a, oraz o przestępstwa popełnione w prasie – na obszarze właściwości danego sądu okręgowego.”.

Art. 2. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 53 ust. 2 ustawy zmienianej zachowują moc do dnia wejścia w życie nowych przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 53 ust. 2 ustawy zmienianej, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie dłużej jednak niż przez 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

1) Potrzeba i cel zmiany ustawy

Projekt ustawy wynika z dwóch zasadniczych potrzeb determinujących konieczność dokonania niezbędnych nowelizacji ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. – Prawo prasowe (Dz. U. Nr 5, poz. 24, z późn. zm.), zwanej dalej: „Ustawą”. Po pierwsze, jest to potrzeba dostosowania postanowień Ustawy do wyroków Trybunału Konstytucyjnego z dnia 1 grudnia 2010 r. (K 41/07), z dnia 14 grudnia 2011 r. (sygn. SK 42/09), jak również z dnia 5 maja 2004 r. (sygn. P 2/03) oraz uwzględnienia w polskim systemie prawnym wyroku Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 5 lipca 2011 r. w sprawie Wizerkaniuk przeciwko Polsce. Po drugie, jest to konieczność wyeliminowania z Ustawy postanowień nieprzystających do demokratycznego systemu prawnego Rzeczypospolitej Polskiej, a będących pozostałościami po socjalistycznym systemie prawnym Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

W tym kontekście celem projektu jest dostosowanie Ustawy do wymogów wskazywanych przez orzecznictwo, jak również skorelowanie jej z obecnymi regulacjami prawnymi. Niezależnie od tego celem projektu jest również depenalizacja oraz liberalizacja Ustawy, jak również wprowadzenie ułatwień dla osób prowadzących działalność indywidualną, przy użyciu nowoczesnych środków masowego przekazu, w tym Internetu. W szczególności chodzi tu o wykorzystanie tzw. „mediów społecznościowych”.

2) Obecny stan regulacji prawnych

W obecnym stanie prawnym postanowienia Ustawy znacząco odbiegają od uwarunkowań społeczno-gospodarczych i cechują się dużym archaizmem. Wymienić tu należy chociażby regulacje odnoszące się do socjalistycznego systemu prawnego. Będą to m.in. art. 2 Ustawy, w świetle którego „organy państwowe zgodnie z Konstytucją Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej stwarzają prasie warunki niezbędne do wykonywania jej funkcji i zadań, w tym również umożliwiające działalność redakcjom dzienników i czasopism zróżnicowanych pod względem programu, zakresu tematycznego i prezentowanych postaw”, czy też art. 9 („przepisów niniejszej ustawy nie stosuje się do: Diariusza Sejmowego i własnych sprawozdań z działalności Sejmu i jego organów, a także wewnętrznych wydawnictw rad narodowych”), art. 20. ust. 1 („wydawanie dziennika lub czasopisma wymaga rejestracji w sądzie wojewódzkim właściwym miejscowo dla siedziby wydawcy (...)), czy też art. 25 ust. 3

(„redaktorem naczelnym dziennika lub czasopisma nie może być osoba skazana za zbrodnie przeciwko podstawowym interesom politycznym i gospodarczym Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (...))”).

Do archaicznych regulacji prawnych, których przestarzały charakter wynika z odniesienia się do niewystępujących już w powszechnym użyciu lub niewykorzystywanych już technologii, czy też sposobów organizowania aktywności prasy wymienić należy chociażby art. 7 ust. 2, zgodnie z którym „w rozumieniu ustawy prasa oznacza publikacje periodyczne (...), a w szczególności: (...) stałe przekazy teleksowe (...) oraz kroniki filmowe (...); prasą są także (...) rozgłośnie oraz tele- i radiowęzły zakładowe (...)”, art. 32 ust. 2 („sprostowanie lub odpowiedź dotyczące wiadomości lub stwierdzenia zamieszczonych w kronice filmowej należy opublikować, na koszt wydawcy kroniki filmowej, w ciągu miesiąca, w dzienniku o zasięgu ogólnokrajowym; informacja o tym powinna być podana w najbliższej kronice filmowej”), czy też art. 17, stosownie do którego tworzy się Radę Prasową (w praktyce nigdy niepowołaną po 1989 r.).

Obecny stan prawny był również przedmiotem negatywnej oceny Trybunału Konstytucyjnego, który w wymienionym już wyroku z 1 grudnia 2010 r. uznał, iż art. 46 ust. 1 oraz art. 31 i art. 33 ust. 1 Ustawy są niezgodne z art. 2 i art. 42 ust. 1 Konstytucji RP przez to, że nie zachowują wymaganej precyzji określenia znamion czynu zagrożonego karą. Również z negatywną oceną Trybunału spotkał się art. 45 Ustawy (w związku z art. 7 ust. 2 pkt 1 i pkt 3 oraz w związku z art. 20 ust. 1 zdanie pierwsze Ustawy), w zakresie w jakim dotyczy on czasopism drukowanych. W wyroku z dnia 14 grudnia 2011 r. został on uznany niezgodnym z art. 31 ust. 3 w związku z art. 54 ust. 1 Konstytucji RP w zakresie, w jakim wprowadza odpowiedzialność karną za wydawanie czasopisma drukowanego bez rejestracji.

3) Różnice pomiędzy dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

W Ustawie zmienia się przywołany już art. 2, tworząc konstrukcje, w świetle której Rzeczypospolita Polska ma stwarzać prasie warunki niezbędne do wykonywania jej funkcji i zadań, dbając przy tym o umożliwienie działalności redakcjom dzienników i czasopism zachowania zróżnicowania pod względem linii programowej, zakresu tematycznego oraz prezentowanych postaw i poglądów. Użycie konstrukcji podmiotowej poprzez odwołanie się do Rzeczypospolitej Polskiej koreluje postanowienia ustawy z postanowieniami Konstytucji RP, w zakresie w jakim odwołano się w nich do takiego dobra jak wolność prasy i innych środków społecznego przekazu (Art. 14 Konstytucji RP „Rzeczypospolita Polska zapewnia

wolność prasy i innych środków społecznego przekazu”). Sama konstrukcja zastosowana w art. 2 Ustawy jest zbieżna z konstrukcją funkcjonującą na gruncie Konstytucji RP. Wymienić tu należy art. 6, zgodnie z którym Rzeczpospolita Polska stwarza warunki upowszechniania i równego dostępu do dóbr kultury, będącej źródłem tożsamości narodu polskiego, jego trwania i rozwoju. Prezentowane podejście skutkować ma w podniesieniu rangi prasy i konieczności ochrony jej wolności. W praktyce ochronę tę sprawować będą organy Rzeczypospolitej Polskiej.

Podobny charakter zmian dostrzec należy w art. 3. Zmieniając przepis wychodzi się z założenia, iż prasa jest dobrem szczególnie chronionym – na co wskazują wymienione już postanowienia Konstytucji RP, ale i nowe brzmienie art. 2 – koniecznym jest rozszerzenie katalogu podmiotowego w odniesieniu do ograniczenia lub utrudniania drukowania lub nabywania przyjętych do druku lub rozpowszechniania dzienników, czasopism lub innych publikacji prasowych, w tym elektronicznych, z powodu ich linii programowej albo treści. Co więcej w obecnym stanie prawnym zakaz ten ograniczał się wyłącznie do pracowników poligrafii oraz kolportażu, co z uwagi na zmieniające się uwarunkowania rynku prasy spowodowane rozwojem nowych środków masowego przekazu, w tym tych wykorzystujących środki komunikacji elektronicznej z Internetem włącznie, jest regulacją rozmijającą się z rzeczywistym wymiarem tego rynku. *Ratio legis* tego unormowania jest urzeczywistnienie wolności prasy (i wolności wyrażania poglądów i rozpowszechniania informacji), które na gruncie obowiązujących przepisów – pomimo podnoszonych w doktrynie przedmiotu postulatów dotyczących konieczności zastosowania wykładni rozszerzającej⁶ – na gruncie wykładni literalnej było interpretowane bardzo wąsko. Pewnym ograniczeniem jest tu niezgodność z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, która powodować ma ochronę działań podejmowanych przez organy państwowe w imię innego interesu prawnego (np. wykonania orzeczenia sądu wydanego na podstawie art. 37a. Ustawy, zgodnie z którym w razie skazania za przestępstwo popełnione przez opublikowanie materiału prasowego, sąd może orzec jako środek karny przepadek materiału prasowego).

W art. 4 ust. 1 wprowadza się zmianę polegającą na dookreśleniu zakresu podmiotów zobowiązanych do udzielenia prasie informacji o swojej działalności. W obecnym stanie prawnym zakres tych podmiotów składa się z przedsiębiorców oraz podmiotów niezaliczanych do sektora finansów publicznych oraz nie działające w celu osiągnięcia zysku. Zasadnym jest jednak literalne wskazanie tych podmiotów, co umożliwi przyjęta konstrukcja wyliczenia

---

⁶ Por. A. Augustyniak, *Komentarz do art. 3a*, [w:] G. Kuczyński (red.), *Prawo prasowe. Komentarz*, Warszawa 2011.

nieenumeratywnego, tworzona przy pomocy zwrotu „w szczególności”. Co więcej w ramach art. 4 wprowadza się pojęcie „podmiotów niezaliczanych do sektora finansów publicznych”, które koresponduje z postanowieniami art. 6 ust. 2, w którym zastosowanym kryterium w odniesieniu do udzielania odpowiedzi na przekazaną krytykę prasową jest możliwości zakwalifikowania danego podmiotu do sektora finansów publicznych. W części dotyczącej ochrony informacji na podstawie odrębnych przepisów (jeżeli informacja była objęta tajemnicą lub narusza prawa do prywatności) pozostawia się obowiązujące regulacje prawne. Udzielanie przez wskazane podmioty informacji dotyczy zakresu spraw, w jakich prowadzą one działalność publiczną.

Kolejna zmiana dotyczy liberalizacji art. 5 ust. 1 poprzez wykreślenie zwrotu „obywatel”. Wolność słowa i prawo do krytyki są wartościami z których korzystać ma prawo każdy człowiekowi. Ograniczanie ich tylko do obywateli jest pozostałością systemu socjalistycznego i w demokratycznym państwie prawa nie ma racji bytu. Podobnie archaiczny charakter ma art. 6 ust. 1 Ustawy, w którym stanowi się, iż prasa jest zobowiązana do prawdziwego przedstawiania omawianych zjawisk. Nowelizacja przepisu polega na zastąpieniu pojęcia „zjawisk” i „omawianie” bardziej uniwersalnymi zwrotami „sprawa” i „przedstawianie” wraz z ustanowieniem zasad, tj. czynieniem tego w sposób rzetelny i zgodny z prawdą. Zaznaczyć należy, iż kwestia rzetelności pojawia się również w kontekście art. 10.

W art. 6 ust. 2 na podmioty tworzące sektor finansów publicznych, o których mowa w art. 9 pkt 1 – 13 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.) nakłada się obowiązek do udzielenia odpowiedzi na przekazaną im krytykę prasową bez zbędnej zwłoki. Podmiotami tymi są: organy władzy publicznej, w tym organy administracji rządowej, organy kontroli państwowej i ochrony prawa, sądy i trybunały, jednostki samorządu terytorialnego oraz ich związki, jednostki budżetowe, samorządowe zakłady budżetowe, agencje wykonawcze, instytucje gospodarki budżetowej, państwowe fundusze celowe, Zakład Ubezpieczeń Społecznych i zarządzane przez niego fundusze, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego i fundusze zarządzane przez Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Narodowy Fundusz Zdrowia, samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej, uczelnie publiczne, Polska Akademia Nauk i tworzone przez nią jednostki organizacyjne, państwowe i samorządowe instytucje kultury oraz państwowe instytucje filmowe. Katalog ten uzupełnia się o inne państwowe lub samorządowe osoby prawne utworzone na podstawie odrębnych ustaw w celu wykonywania zadań publicznych, w tym przedsiębiorstwa, instytuty badawcze, banki i spółki prawa handlowego, jak również partie polityczne i organizacje spółdzielcze. Jest to możliwie najszersze podejście realizujące idee,

jaką jest wolność prasy i jej kontrolna funkcja względem władzy ustawodawczej, wykonawczej i sądowniczej.

Jeżeli chodzi o sam obowiązek udzielenia odpowiedzi należy wypełnić w terminie 7 dni od dnia otrzymania krytyki prasowej. Rozumiejąc pewne okoliczności utrudniające dopełnienie tego terminu w sprawach skomplikowanych („szczególnie zawiłych”) termin ten zostaje wydłużony do 14 dni. Wychodząc z założenia, iż krytyka prasowa powodować może odmowę udzielenia odpowiedzi w art. 6 ust. 3 wprowadza się ust. 3a, zgodnie z którym w sprawach spornych, które mogą powstać na kanwie opisanych regulacji, należy odpowiednio stosować przepisy art. 4 ust. 3 i 4 Ustawy. Stosownie do nich w przypadku odmowy udzielenia informacji, na żądanie redaktora naczelnego, odmowę doręcza się zainteresowanej redakcji w formie pisemnej, w terminie trzech dni; odmowa powinna zawierać oznaczenie organu, jednostki organizacyjnej lub osoby, od której pochodzi, datę jej udzielenia, redakcję, której dotyczy, oznaczenie informacji będącej jej przedmiotem oraz powody odmowy. Odmowę, o której mowa w ust. 3, lub niezachowanie wymogów określonych w tym przepisie, można zaskarżyć do sądu administracyjnego w terminie 30 dni; w postępowaniu przed sądem stosuje się odpowiednio przepisy o zaskarzaniu do sądu decyzji administracyjnych.

W art. 7 ust 2 pkt 1 Ustawy zmienia się definicję prasy, korelując ją z postulowanym przez środowisko dziennikarzy i wydawców obowiązkiem zarejestrowania mającym zabezpieczać bezpieczeństwo prawne rynku prasy („prasa oznacza zarejestrowane publikacje periodyczne (...)” oraz „prasą są także wszelkie istniejące i powstające w wyniku postępu technicznego zarejestrowane środki masowego przekazu”). Definicja ta nie obejmuje przekazów teleksowych, kroniki filmowe oraz rozgłośni, a także tele- i radiowęzłów zakładowych z uwagi na coraz mniejszą (jak nie zerową np. przekazy teleksowe) skalę wykorzystania oraz nieprzystawanie do obecnych uwarunkowań społeczno-gospodarczych prowadzenia działalności prasowej. Wartym podkreślenia jest fakt rozbudowania definicji elementy dookreślające wszelkie istniejące i powstające w wyniku postępu technicznego środki masowego przekazywania. Chodzi tu o środki komunikacji elektronicznej wykorzystujące Internet, które w przeciwieństwie do wymienionych już „technologii schodzących” z rynku prasowego, są technologiami „dominującymi” na tym rynku. Okoliczność ta powinna być odnotowana na poziomie ustawowym, stąd też znajduje ona swoje uregulowanie w ramach art. 7 ust. 2 Ustawy. W tym aspekcie z definicją prasy skorelowane są definicje dziennika (art. 7 ust. 2 pkt 2 Ustawy) oraz czasopisma (art. 7 ust. 2 pkt 3 Ustawy) zbiorczo określane mianem „przekazu periodycznego” upowszechnianego za pomocą nieenumeratywnego katalogu technik rozpowszechniania, w ramach którego w sposób szczególny wyróżniono środki komunikacji

elektronicznej (przede wszystkim chodzi tu o te wykorzystujące Internet – *vide* powyższa uwaga). Definicje te mają przesądzić o tym, że dzienniki i czasopisma przez to, iż ukazują się w formie przekazu internetowego, nie tracą znamion tytułu prasowego i to zarówno wówczas, gdy przekaz internetowy towarzyszy przekazowi utrwalonemu na papierze, drukowanemu, stanowiąc inną, elektroniczną postać w systemie *online*, jak i wówczas, gdy przekaz istnieje tylko w formie elektronicznej w Internecie⁷. Do takiego wniosku na gruncie stanu prawnego sprzed przedmiotowej nowelizacji można dojść przy zastosowaniu wykładni. Przekaz internetowy nie jest bowiem ani drukiem, ani dźwiękiem, ani dźwiękiem i obrazem, a tylko tak wyrażone treści są zgodnie z wykładnią literalną prasą w obecnym stanie prawnym⁸. Odwołanie się do ugruntowanej już w polskim systemie prawnym definicji środków komunikacji elektronicznej, występującej m. in. ustawie z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego, ustawie z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych, ustawie z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne, czy też kluczowej dla rozumienia wymienionej definicji ustawie z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną, w sposób jednoznaczny rozstrzyga tę kwestię. Z definicji pracy usuwa się archaizm („zespoły ludzkie”) pozostawiając jednak powszechnie używane sformułowanie prasy rozumiane przez pryzmat podmiotowy (prasa obejmuje również poszczególne osoby zajmujące się działalnością dziennikarską).

Wprowadzenie nowej definicji prasy (wraz z dodanym ust. 3) jest również przejawem liberalizacji umożliwiającym w sposób jednoznaczny przesądzenie o tym, iż pewne postanowienia Ustawy nie obejmują działalności nieprofesjonalnej, która na gruncie obowiązujących regulacji mogła być i była obciążona obowiązkami wynikającymi przepisów dotyczących m.in. rejestracji działalności prasowej, czy też sankcjami za niedokonanie tej rejestracji. Z racji tego, iż prasą są także publikacje rozpowszechniane za pomocą Internetu (przekazy periodyczne rozpowszechniane za pośrednictwem Internetu, dostępne dla nieograniczonej liczby osób, mogą mieć postać dzienników bądź czasopism w zależności od częstotliwości ukazywania się) niejednokrotnie spotykało się to z problemami dotyczącymi konieczności rejestrowania prowadzonych przez osoby fizyczne indywidualnych form wyrażania własnych poglądów, które mogłyby kwalifikować się jako wypełniające ramy definicji prasy, dziennika, czy też czasopisma. Okoliczność, iż osoba rozpowszechniająca bez rejestracji w właściwym sądzie okręgowym dziennik bądź czasopismo za pośrednictwem

---

⁷ Zob. J. Sobczak, *Pravo prasowe. Komentarz*, Warszawa 2008, s. 318.

⁸ Por. E. Ferenc-Szydelko, *Komentarz. Prawo prasowe*, Warszawa 2008, s. 80 – 81.

Internetu zarówno wówczas, gdy przekaz taki towarzyszy przekazowi utrwalonemu na papierze, stanowiąc inną elektroniczną jego postać, jak i wówczas gdy istnieje tylko w formie elektronicznej w Internecie wyczerpuje znamiona przestępstwa z art. 45 Ustawy (Kto wydaje dziennik lub czasopismo bez rejestracji albo zawieszony – podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności). Wypada zauważyć, że podmiot taki miał także obowiązek wskazać nazwę i adres wydawcy imię i nazwisko redaktora naczelnego⁹.

Sytuację tę rozstrzyga się we wspomnianym ust. 3. W jego ramach dokonuje się wyłączenia niezarejestrowanych przekazów niepodlegających procesom przygotowywania redakcyjnego w rozumieniu ust. 2 pkt 8 spod zakresu definicji prasy. W szczególności dotyczy to blogów, korespondencji elektronicznej, serwisów społecznościowych służących do wymiany treści tworzonej przez użytkowników, przekazów użytkowników prywatnych w celu udostępnienia lub wymiany informacji w ramach wspólnoty zainteresowań oraz stron internetowych użytkowników prywatnych. Wyłączenie to ma na celu rozstrzygnięcie o braku konieczności rejestrowania nowych form komunikacji społecznej wykorzystywanych przez użytkowników dla swoich własnych celów. Nie wyklucza to jednak tzw. „dziennikarstwa obywatelskiego”, które może z formalnego punktu widzenia może być prasą (ze wszelkimi konsekwencjami, w tym obowiązkami), w przypadku wypełnienia kryteriów zarejestrowania i pewnej profesjonalizacji prowadzenia działalności (tworzenia przekazów podlegających kryteriom przygotowania redakcyjnego w rozumieniu art. 7 ust. 2 pkt 8).

Kolejna ze zmian z zakresu definicji wskazanych w Ustawie dotyczy dziennikarza. Z uwagi na fakt, iż stosunek pracy nie jest jedyną formą aktywności zawodowej prowadzonej przez dziennikarzy zasadnym jest uregulowanie tej kwestii, w ramach szerokiej kategorii „innego stosunku prawnego”. Zawierają się w niej powszechnie stosowane umowy cywilnoprawne (o dzieło, zlecenie) zawierane z dziennikarzami, jak również prowadzenie tej aktywności przez dziennikarzy, jako działalności gospodarczej. W tym aspekcie sprawa jest to szersze i bardziej przejrzyste od obecnego podejście do definiowania pojęcia „dziennikarza” na kanwie Ustawy („dziennikarzem jest osoba zajmująca się redagowaniem, tworzeniem lub przygotowywaniem materiałów prasowych (...) zajmująca się taką działalnością na rzecz i z upoważnienia redakcji”). Zmianie ulega również definicja redaktora naczelnego. Zamiast konstrukcji „uprawnienia do decydowania o całokształcie działalności redakcji” wprowadza się instytucję „kierownictwa”, co tym samym nawiązuje do art. 25 Ustawy. Instytucja ta konsumuje w pełni wskazane uprawnienie, powstające na podstawie upoważnienia właściwego podmiotu (wydawcy). Ostatnią zmianą w tym zakresie jest zmiana dotycząca pojęcia redakcji,

---

⁹ Zob. *ibidem*, s. 319

polegająca na wprowadzeniu bardziej czytelnej formuły tego przepisu.

W nawiązaniu do wymienionego już pojęcia wydawcy dokonuje się kolejnego rozszerzenia i liberalizacji oraz odpowiedniego dookreślenia regulowanej materii. W art. 8 ust. 2 wprowadza się możliwość realizowania uprawnień wydawniczych bezpośrednio lub za pośrednictwem wydawnictw własnych, jak również innych wydawnictw – działających jako nakładca – dla każdego wydawcy (osoba prawna, fizyczna lub inna jednostka organizacyjna itd.).

W art. 9 dokonuje się z kolei uporządkowania katalogu wyłączenia stosowania Ustawy (wprowadzając m.in. do tego katalogu Biuletyn Informacji Publicznej, czy Monitor Sądowy i Gospodarczy), jak również wyeliminowania z niego postanowień odnoszących się do socjalistycznego systemu prawnego. Przepis ten uzupełnia się o dzienniki urzędowe wymienione w art. 8 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych wprowadzając odesłanie do wskazanej ustawy z uwagi na fakt, iż z dniem 1 stycznia 2013 r. wchodzi w życie nowelizacja art. 8 zmieniająca katalog dotychczasowych dzienników urzędowych. Chcąc uniknąć potrzeby kolejnej nowelizacji Ustawy wprowadza się wymienione odesłanie, zgodnie z którym do 31 grudnia 2012 r. dziennikami tymi będą Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, Dziennik Urzędowy Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, Dziennik Urzędowy Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski B”, dzienniki urzędowe ministrów kierujących działami administracji rządowej, dzienniki urzędowe urzędów centralnych oraz wojewódzkie dzienniki urzędowe. Z racji tego, iż w art. 8 nie ujęto Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej, który znajduje swoje oddzielne uregulowanie na gruncie przywołanej ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (zgodnie z art. 1 ust. 3 tej ustawy), rozróżnienie to jest podtrzymywane w Ustawie i Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej również zostaje oddzielnie wymieniany, w art. 9 pkt 2 Ustawy.

Nowelizacja obejmuje swoim zakresem również art. 10. Mając na uwadze przywołaną już kontrolną funkcję dziennikarstwa trudno wskazywać służbę państwu, jako zadanie dziennikarza. Zasadnym jest natomiast pozostawienie zadania jakim jest służba społeczeństwu, jak również dookreślenie jej zakresu, jakim jest realizacja prawa dostępu do informacji oraz tworzenie form rzetelnej debaty publicznej. Postanowienie to jest wzorowane na obowiązujących w Polsce kodeksach (dobrych praktykach) normujących zasady etyki dziennikarskiej. W art. 10 wprowadza się także przywołany już inny stosunek prawny, zarówno w kwestii realizowania ustalonej w statucie lub regulaminie redakcji, w której jest

zatrudniony, ogólnej linii programowej tej redakcji, jak i sankcji związanej rażącym naruszeniem ogólnej linii programowej.

Nowe brzmienie art. 11 ust. 3 to kolejny przykład ułatwień w zakresie realizacji funkcji kontrolnej przez prasę. Celem tego przepisu jest rozszerzenie kręgu osób z którymi kierownicy jednostek organizacyjnych mają umożliwić dziennikarzom nawiązanie kontaktu. Oprócz pracowników, wyróżnianych na podstawie stosunku pracy, osobami tymi są również inni bezpośredni współpracownicy tych jednostek (umowy cywilnoprawne, czy też również indywidualna działalność gospodarcza). Formuła „bezpośredniej współpracy” umożliwia ograniczenie kręgu tych osób, do tych na które kierownik jednostki ma rzeczywisty wpływ, nie zaś do „każdyh współpracownikóh tych jednostek” – co mogłoby rodzić nadużywanie tej regulacji, w stosunku do danego kierownika (w takim wypadku należy zwrócić się do innego kierownika). W artykule 11 uchyla się również ust. 4 dotyczący obligacji Rady Ministrów do wydania rozporządzenia określającego organizację i zadania rzeczników prasowych w urzędach organów administracji rządowej. Tym samym jest to pozbawienie podstawy prawnej rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji i zadań rzeczników prasowych w urzędach organów administracji rządowej (Dz. U. Nr 4, poz. 36).

Materia uregulowana w art. 14 zostaje podzielona pomiędzy art. 14 i art. 14a. W art. 14 normuje się kwestie dotyczące wymaga zgody osób udzielających informacji w przypadku publikowanie lub rozpowszechnianie w inny sposób informacji utrwalonych za pomocą zapisów, w tym zapisów fonicznych i wizualnych, zastrzeżeń udzielającego informacji co do termin i zakres jej opublikowania oraz pewnych ograniczeń co do możliwości opublikowania informacji (tajemnica zawodowa, dane dotyczące prywatnej sfery życia). W art. 14a. wprowadza się natomiast nową procedurę autoryzacji wypowiedzi. Chodzi tu przede wszystkim o konieczność dokonania autoryzacji niezwłocznie. Niezwłoczność dookreślana jest tu jako 1 dzień (dziennik) lub 2 dni (czasopismo), liczona od chwili doręczenia materiału prasowego osobie udzielającej informacji, w której to chwili osoba ta mogła się zapoznać z treścią materiału. W przypadku niezachowania wskazanych terminów działanie takie należy zakwalifikować jako nieautoryzowania wypowiedzi, a tym samym uznać, że wypowiedź uzyskała zgodę na publikację. W art. 5 ustawowo określa się działania, których nie można uznać za autoryzację. Są nimi przedstawienie całkowicie nowych pytań oraz całkowicie nowych odpowiedzi, traktowane zbiorczo, jako aktywność niezwiązana z wcześniejszym udzieleniem informacji (różnica przedmiotu odniesienia co do dokonania autoryzacji).

W art. 15 wzmacnia się ochronę autorów materiałów prasowych chcących zachować anonimowość poprzez ustanowienie prawa do zachowania w tajemnicy danych pozwalających

na ich identyfikację, w szczególności jego imienia i nazwiska. W obecnym stanie prawnym dane osobowe autora ograniczone są wyłącznie do nazwiska („autorowi materiału prasowego przysługuje prawo zachowania w tajemnicy swego nazwiska”). Uzupełnieniem wymienionego przepisu jest ust. 3, w którym rozszerza się dziennikarski obowiązek zachowania w tajemnicy danych umożliwiających identyfikację autora materiału prasowego, listu do redakcji lub innego materiału o tym charakterze, jak również innych osób udzielających informacji opublikowanych albo przekazanych do opublikowania, jeżeli osoby te zastrzegły nieujawnianie powyższych danych oraz wszelkich informacji, których ujawnienie mogłoby naruszać chronione prawem interesy osób trzecich do innych osób zatrudnionych zarówno w ramach stosunku pracy lub innego stosunku prawnego w redakcjach, wydawnictwach prasowych i innych prasowych jednostkach organizacyjnych. Art. 15 odpowiada swoim zakresem nowelizowany art. 16 (ust. 1, 2 i 3). Dodatkowo w art. 16 zmienia się nieobowiązujący już art. 254 ustawy z dnia 19 kwietnia 1969 r. – Kodeks karny na art. 240 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, co jest poprawnym odesłaniem. Zgodnie z art. 240 § 1 kto, mając wiarygodną wiadomość o karalnym przygotowaniu albo usiłowaniu lub dokonaniu czynu zabronionego określonego w art. 118, 118a, 120–124, 127, 128, 130, 134, 140, 148, 163, 166, 189, 252 lub przestępstwa o charakterze terrorystycznym, nie zawiadamia niezwłocznie organu powołanego do ścigania przestępstw, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

Kolejnym działaniem regulacyjnym zmierzającym do dostosowania Ustawy do obowiązujących uwarunkowań społeczno-gospodarczych jest usunięcie z systemu prawnego instytucji Rady Prasowej poprzez uchylene rozdział 3 Ustawy. Podkreślić należy, iż w Polsce rolę „regulatora” w zakresie radiofonii i telewizji pełni Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji¹⁰. W chwili obecnej Rada Prasowa jest natomiast instytucją martwą, której powołania zaniedbali kolejni Prezesi Rady Ministrów¹¹. Będąc jedynie organem opiniodawczym i wnioskującym, ma ona z samego założenia pozycję słabszą od Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji będącej konstytucyjnym, niezależnym od rządu organem administracji państwowej, łączącej w sobie funkcje zarządzające i kontrolne, autonomicznej wobec Rady Ministrów i jej Prezesa. Konstatując fakt, iż Rada Prasowa faktycznie nie istnieje, wypada także zauważyć, iż powołania jej nie przewidują projekty prawa prasowego, zgłoszone w ciągu ostatnich dziesięciu lat. Jedynym wyjątkiem wydaje się być projekt B. Michalskiego, proponujący funkcjonowanie Rady Prasowej jako organu samorządu dziennikarzy i edytorów¹². Należy

---

¹⁰ J. Sobczak, *op. cit.*, s. 678.

¹¹ Instytucja Rady Prasowej jest uregulowana w Ustawie, ale od wielu lat nie została powołana (ostatnią Radę Prasową powołał premier Z. Messer), zob. I. Dobosz, *Prawo prasowe*, Warszawa 2011, s. 97.

¹² J. Sobczak, *op. cit.*, s. 682 – 683.

także zaznaczyć, że w pewnym stopniu w zakresie oceny etyczności działań dziennikarzy rolę przewidzianą dla Rady Prasowej pełni Rada Etyki Mediów, stąd też jest to dodatkowy argument za usunięciem przedmiotowego Rozdziału 3.

Kolejne zmiany z grupy zmian liberalizujących Ustawę to nowelizacja art. 20 ust. 1 i 4. W ust. 1 wprowadza się właściwą dla postępowania cywilnego nomenklaturę (w miejsce „sądu wojewódzkiego” wprowadza się „sąd okręgowy” oraz uzupełnia się przepis o miejsce publikacji ustawy – Kodeks postępowania cywilnego wraz z jej prawidłową datą). Przyspiesza się także możliwość rozpoczęcia wydawanie dziennika lub czasopisma, w przypadku gdy organ rejestracyjny nie rozstrzygnął wniosku o rejestrację w ciągu 14 dni od jego zgłoszenia, nie zaś 30 dni, jak jest to ustanowione obecnie.

Kolejną zmianą odwołującą się do ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego jest literalne wprowadzenie w ramach Ustawy możliwości wezwania strony do poprawienia lub uzupełnienia wniosku o rejestrację w terminie 7 dni, skutkującego zwrotem wniosku w razie bezskutecznego upływu terminu. Pozostawia się natomiast zmodyfikowaną przesłankę odmowy rejestracji, jaką jest naruszenie zarejestrowanego już tytułu prasowego. Ta formuła umożliwi dodatkową opcję ochrony tytułu prasowego, przeznaczoną dla zarejestrowanych tytułów. W kontekście ochrony oznaczeń podmiotów niedokonujących rejestracji wskazać trzeba drogę sądową.

Chcąc liberalizować ustawę uchyla się kolejno art. 22 pozbawiając tym samym możliwości zawieszenia wydawanie dziennika lub czasopisma (na czas określony, nie dłuższy niż rok), jeżeli w ciągu roku co najmniej trzykrotnie w tym dzienniku lub czasopiśmie zostało popełnione przestępstwo przez organ.

W art. 25 nowelizuje się ust. 2 usuwając wymóg obywatelstwa polskiego, co jest efektem internalizacji rynku prasy skutkującym koniecznością dostosowania Ustawy do warunków tego rynku. W ust. 3, 3a i 3b wprowadza się natomiast konstrukcję prawną występującą w polskim systemie prawnym na gruncie ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych. Chodzi tu o art. 18 tej ustawy, w którym określa się negatywne kryteria pełnienia funkcji w organach spółek kapitałowych, czas trwania zakazu pełnienia funkcji w organach spółek kapitałowych oraz możliwość skrócenia trwania tego zakazu. Zmiana ust. 4 służy doredagowaniu normowanej materii („poprawność językowa”). Podobny charakter mają zmiany przewidziane w art. 27, których celem jest uporządkowanie ujętej w przepisie materii.

Istotne zmiany wprowadza się w art. 31 – 33 Ustawy normujących kwestie reglamentacji prawnie reakcji na teksty opublikowane w prasie. W doktrynie wyróżnia się zasadniczo dwa systemy reglamentowanej tej reakcji, a mianowicie: francuski (zwany także romańskim) i

niemiecki (noszący miano germańskiego). Kryterium podziału stanowi przy tym przedmiot sprostowania. Niektórzy z badaczy skłonni są wyróżniać także system mieszany. W modelu francuskim (zwanym także systemem odpowiedzi) prawo do reakcji na zamieszczony w prasie tekst ma charakter ogólny i bezwarunkowy. Ogólność tego prawa polega na tym, iż samo wymienienie lub wskazanie w prasie jakiejś osoby rodzi dla niej prawo do żądania zamieszczenia tekstu prostującego opublikowane treści. Ustawodawca przy tym nie żąda, aby osoba wymieniona lub wskazana w prasie wykazała, iż został naruszony w ten sposób jakiś jej interes lub dobro. Modelowi temu hołdują m.in. systemy prawne Belgii, Hiszpanii, Portugalii i Włoch. Rozwiązania te przyjmują, iż reakcja na tekst prasowy (*réponse*) może być wstępem do kontynuowania wymiany zdań. Część doktryny uważa przy tym, że odpowiedź ma charakter środka obrony przed atakiem ze strony prasy. Inni są zdania, iż istnienie ataku, zarówno w sensie subiektywnym, jak i obiektywnym, nie jest koniecznym warunkiem dla powstania prawa do odpowiedzi. W modelu francuskim samo wymienienie w prasie daje zainteresowanemu prawo do korzystania ze środka ochrony, jaką jest odpowiedź (*réponse*), pozwalając na polemikę zarówno z faktami, jak i ocenami zawartymi w prostowanej publikacji. Odpowiedź może tu być wstępem do kontynuowania wymiany zdań. W modelu niemieckim (zwanym także systemem sprostowania) możliwe jest jedynie prostowanie faktów, i to wyłącznie przez osobę zainteresowaną. Przez pojęcie faktów zazwyczaj rozumie się stany lub wydarzenia, które dotyczą teraźniejszości lub przeszłości. Podważa się możliwość prostowania stanów i wydarzeń, które dotyczą przyszłości. Możliwe jest prostowanie przypisywanych przez piszącego drugiej osobie zamierzeń, poglądów i opinii. Natomiast niedopuszczalne jest sprostowanie ocen, których dokonuje dziennikarz. W ramach tego modelu istnieją rozbieżności w doktrynie co do możliwości obiektywizowania prostowanych faktów, w szczególności zaś, czy przedmiotem odmowy zamieszczenia sprostowania może być przekonanie, iż zawarte w tekście sprostowania treści są nieprawdziwe. Charakterystyczny dla systemu niemieckiego jest też zakaz komentowania wypowiedzi stanowiącej sprostowanie. W systemie niemieckim prostować można jedynie fakty. Z przedstawionych różnic między wspomnianymi modelami wynikają dalsze. W systemie francuskim, w którym odpowiedź pełni funkcję środka szeroko rozumianej debaty publicznej, istnieje potrzeba zagwarantowania możliwości kontynuowania wymiany zdań. Stąd też korzystanie z *réponse* skutkuje prawem do repliki. Odmiennie sytuacja wygląda w modelu niemieckim, gdyż tutaj ograniczenie prostującego do podania faktów powoduje oczywistą konsekwencję wyrażającą się w ścisłym limitowaniu ewentualnego opatrywania sprostowania komentarzem¹³.

---

¹³ *Ibidem*, s. 728 – 730.

Porządki prawne poszczególnych państw odbiegają jednak od modeli. Spośród państw, które przyjęły niemiecki model sprostowania, tylko Szwajcaria wprowadziła absolutny niemal zakaz komentarza redakcyjnego: wydawcy wolno jedynie podać, czy trwa przy swojej wersji, bądź też na jakich źródłach informacja prasowa została oparta. W Niemczech zakaz ten przybiera względną postać: komentujący musi ograniczać się do faktów. Prawo niemieckie, ograniczając sprostowanie do sfery faktów, daje w zamian domagającemu się publikacji swoistą gwarancję w postaci bezwzględnego albo daleko posuniętego zakazu komentowania nadesłanego tekstu. Inaczej w systemach wzorowanych na prawie francuskim, gdzie równowaga pomiędzy stronami osiągnięta zostaje na przeciwnym biegunie. Korzystającemu z prawa do odpowiedzi wolno w zasadzie podnosić wszelkie okoliczności pozostające w związku z pierwotną publikacją, ekwiwalentem tego rozszerzonego uprawnienia staje się jednak przyznane środkom masowego przekazu prawo do natychmiastowego ustosunkowania się do wypowiedzi zainteresowanego. W Austrii dopuszczony został komentarz w pełnym zakresie, musi on jednak odróżniać się w sposób wyraźny od samego tekstu sprostowania. W sposób odmienny od prezentowanych problem komentarza rozwiązał ustawodawca grecki, który mimo że wobec komentarza jest nieprzychylny, nie wprowadził jego całkowitego zakazu. Środki masowego przekazu są zniechęcane zasadą, w myśl której komentarz redakcji traktowany jest jako nowa publikacja skutkująca powstaniem roszczenia o sprostowanie o zwiększonej objętości. Także rozwiązania dotyczące sprostowań przyjęte w państwach wzorujących się na modelu francuskim cechuje brak jednolitości. W samej Francji komentowanie jest wyraźnie dozwolone i może pociągać za sobą ponowne zabranie głosu – replikę zainteresowanego. Już jednak w Hiszpanii i Portugalii dokonano połączenia sprostowania nieograniczonego do faktów z zakazem komentowania tekstu w tym samym numerze. W doktrynie wyróżnia się także czasem inny podział systemów reakcji na treści zawarte w opublikowanych materiałach prasowych: francuski, niemiecki, anglo-amerykański oraz mieszane. Stanowisko to spotyka się jednak z krytyką, w której podkreśla się, iż w Wielkiej Brytanii nie istnieje powszechnie obowiązujący system sprostowań prasowych, a w USA funkcjonuje on w szczątkowej postaci. Jako system „mieszany” wskazuje się jedynie rozwiązania polskie, podkreślając, że w różnych narodowych porządkach prawnych dość swobodnie wkomponowano elementy charakterystyczne zarówno dla systemu niemieckiego, jak i francuskiego¹⁴.

W tym kontekście, w odniesieniu do polskich regulacji prawnych, w doktrynie i orzecznictwie podkreśla się potrzebę określenia terminów sprostowania i odpowiedzi

---

¹⁴ *Ibidem*, s. 730 – 731.

zaznaczając przy tym, iż w obecnym stanie prawnym nie wytyczono precyzyjnych granic pomiędzy sprostowaniem, a odpowiedzią. Fakt ten, wobec różnych wymogów stawianych przez ustawę sprostowaniu i odpowiedzi, rodzić może różne nieporozumienia¹⁵. Stanowisko to zostało potwierdzone w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 1 grudnia 2010 r. (sygn. K41/07), który dostrzegł, że regulacja art. 31 prawa prasowego zawiera podstawowe wady konstrukcyjne, a mianowicie brak precyzyjnych kryteriów pozwalających rozróżnić sprostowanie od odpowiedzi. W wymienionym wyroku Trybunał opowiedział się za tym by ustawodawca rozważył celowość utrzymywania w przyszłości sprostowania prasowego w jego dwóch konstrukcjach prawnych, a więc zarówno sprostowania, jak i odpowiedzi.

Dostrzegając konieczność dokonania odpowiednich zmian w opisanym zakresie w Ustawie wprowadza się system sprostowań, odchodząc od systemu mieszanego. W art. 31 dookreśla się definicję sprostowania (rzeczowe i odnoszącym się do faktów oświadczenie osoby lub jednostki zawierające zaprzeczenie informacji nieprawdziwej lub korektę informacji nieścisłej zawartej w prasie) Wybór systemu sprostowań jest zarazem odpowiedzią na postulaty środowiska dziennikarzy i wydawców, potwierdzone również podczas przeprowadzonych konsultacji społecznych.

W art. 32 wprowadza się natomiast terminy przyspieszające opublikowanie sprostowania. Chodzi tu o umożliwienie realnej obrony własnego stanowiska na gruncie Ustawy. W postanowieniu art. 32, podobnie jak ma to miejsce w obecnym stanie prawnym, reguluje się kryteria opublikowania sprostowania (ust. 4 – 8). W nowelizacji usuwa się także zbędne uprzywilejowanie sprostowań pochodzących od naczelnych i centralnych organów państwowych, w tym pochodzących od naczelnych i centralnych organów administracji państwowej, jeżeli zostały nadesłane przez rzecznika prasowego rządu.

W art. 33 ust. 1 i 2 wprowadza się katalog przesłanek odmownych (obligatoryjnych i fakultatywnych) opublikowania sprostowania. Jeżeli chodzi o te pierwsze (obligatoryjne) to odwołują się one do zmienionej w art. 31 definicji sprostowania, jak również podważania faktów stwierdzone prawomocnym orzeczeniem. W odniesieniu do przesłanek fakultatywnych wprowadza się możliwość odmowy opublikowania sprostowania gdy nie dotyczą one treści zawartych w materiale prasowym, są wystosowane przez nieprawidłową osobę, odnoszą się do informacji poprzednio sprostowanej, czy też zostały nadesłane po upływie terminu (co do zasady jednego miesiąca) od dnia opublikowania materiału prasowego, jak również sprostowanie nie jest zgodne z wymaganiami określonymi w art. 32 ust. 8 lub nie zostało podpisane w sposób umożliwiający identyfikację autora. Fakultatywną przesłanką odmowną

---

¹⁵ Zob. *ibidem*, s. 732 – 738.

jest także zawarcie w sprostowaniu treści wulgarnych, powszechnie obraźliwe lub w inny sposób rażąco naruszające zasady współżycia społecznego. Mając świadomość generalnego charakteru tych pojęć wprowadza się pewne elementy je dookreślające („powszechnie obraźliwe”, „rażąco naruszające”). Z uwagi na te uwarunkowania przesłankę tę wprowadza się do katalogu przesłanek fakultatywnych, nie zaś obligatoryjnych.

Kolejno w art. 33 ust. 3 dookreśla się termin przesłania zainteresowanemu pisemne zawiadomienie o odmowie i przyczynach opublikowania sprostowania (nie później jednak niż w terminie 7 dni od otrzymania sprostowania). W ust. 5 wprowadza się sformułowanie dane identyfikujące zainteresowanego”, w kontekście podania ich do tylko do wiadomości redaktora naczelnego lub upoważnionych przez niego dziennikarzy z kierowanej przez niego redakcji, w miejsce istniejącego w obecnym stanie prawnym „nazwiska”.

Zmiana w zakresie art. 34 dotyczy dostosowania terminologii tego przepisu do zmian w nomenklatury stosowanej w Ustawie („organy władzy państwowej”) oraz rozszerzenia kręgu podmiotów mogących nadesłać komunikat („właściwa osoba uprawniona do reprezentacji ”, nie zaś „rzecznik rządu”), tym bardziej, iż w ust. 2 katalog ten rozszerza się o inne podmioty.

Nowelizacji ulega tytuł rozdziału 7. Zasadnym jest wyróżnienie kategorii odpowiedzialności cywilnej i odpowiedzialności karnej. W art. 37a. dostosowuje się nomenklaturę do obowiązujących przepisów karnych („środek karny”). Z uwagi na charakter zmian (liberalizacja) uchyla się art. 37b. W art. 38 ust. 1 dokonuje się pewnych nieznacznych zmian redakcyjnych. Z art. 38 koresponduje art. 38a, w ramach którego reguluje się w analogiczny sposób odpowiedzialność za naruszenie prawa spowodowane komentowaniem tekstu sprostowania w tym samym numerze lub audycji. Zmiana art. 39 ust. 1 wymuszana jest zmianami odnoszącymi się do sprostowania. Art. 41 jest z kolei dostosowywany do obowiązujących przepisów prawa (dodanie Senatu, usunięcie rad narodowych) oraz rozszerzany o katalog ocen dzieł naukowych lub artystycznych albo innej działalności twórczej, zawodowej lub publicznej (nie tylko oceny ujemne, ale wszystkie oceny). Uchyla się art. 45 oraz art. 46 zastępując je inną formą odpowiedzialności. W kolejnych przepisach, tj. art. 47, 48, 49, 49a, 49b, 49c, 49d oraz 49e wprowadza się tylko i wyłącznie sankcję karną w postaci kary grzywny, wahającej się odpowiednio od minimalnej wysokości 1.000 zł albo 3.000 zł do maksymalnej wysokości 5.000 zł.

Zmiany w art. 53 dotyczą dostosowania nomenklatury do obowiązujących przepisów prawa (ust. 1 i 2 „sąd okręgowy” w miejsce „sądu wojewódzkiego”).

4) Przewidywane skutki społeczne, gospodarcze, finansowe i prawne

Projekt ustawy spowoduje liberalizację działalności przedsiębiorców funkcjonujących na rynku pracy i w sposób pozytywny wpłynie na konkurencyjność tego rynku. Zakładać należy wzrost aktywności mediów, uwarunkowany przejrzystością regulacji prawnych oraz efektywnością systemu prawnego właściwego dla systemu medialnego w Polsce. Ważnym elementem wymienionego wzrostu aktywności będzie także aktywność tzw. „mediów społecznościowych” kreowana przez niebędących przedsiębiorcami użytkowników Internetu.

Projekt ustawy będzie miał także pewien wpływ na rynek pracy z uwagi na zniesienie wymogu obywatelstwa polskiego dla sprawowania funkcji redaktora naczelnego, który w dobie internacjonalizacji prowadzonej działalności gospodarczej, był archaicznym rozwiązaniem prawnym. Innym czynnikiem, który może przyczynić się do rozwoju rynku pracy jest rozszerzenie katalogu podmiotów mogących realizować uprawnienia wydawnicze bezpośrednio lub za pośrednictwem wydawnictw własnych, jak również innych wydawnictw, działających jako nakładca.

Zakłada się także, iż z uwagi na wyłącznie spod zakresu rejestracji prasy, o którym mowa w art. 7 ust. 3 odciążą się organy rejestracyjne uzyskując dzięki zmniejszeniu skali rejestracji oszczędność w odniesieniu do nakładów pracy niezbędnych dotychczas do właściwej realizacji procedury rejestracji. Tym samym możliwym będzie dokonanie odpowiednich przesunięć w ramach posiadanych etatów i realizowanych przez sądy działań, niezwiązanych już bezpośrednio z wskazaną w Ustawie procedurą rejestracji.

5) Wskazanie źródeł finansowania, jeżeli projekt ustawy pociąga za sobą obciążenie budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego

Nowelizacja nie powoduje zmiany wydatków budżetu państwa, ani nie niesie za sobą dodatkowych wydatków samorządów.

6) Założenia projektów podstawowych aktów wykonawczych

Zgodnie z nowelizowanym art. 53 ust 2. Ustawy Minister Sprawiedliwości może, w drodze rozporządzenia, wyznaczyć sądy rejonowe właściwe do rozpoznawania spraw o przestępstwa, o których mowa w art. 45 – 49a, oraz o przestępstwa popełnione w prasie – na obszarze właściwości danego sądu okręgowego. Stosownie jednak do postanowień art. 2 ustawy nowelizującej dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 53 ust. 2

Ustawy zachowują moc do dnia wejścia w życie nowych przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 53 ust. 2 Ustawy, w brzmieniu nadanym ustawą nowelizującą. Przepisy te zostają utrzymane w okresie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy nowelizującej.

Zakłada się, iż przepisy wykonawcze będą w przeważającej mierze odpowiadać obecnie obowiązującym regulacjom, tj. rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 16 października 2002 r. w sprawie wyznaczenia sądów rejonowych rozpoznających sprawy o przestępstwa prasowe¹⁶.

---

¹⁶ Dz.U. Nr 180, poz. 1509 ze zm,

7) Oświadczenie o zgodności projektu ustawy z prawem Unii Europejskiej albo oświadczenie, że przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty prawem Unii Europejskiej

Projektowana regulacja jest zgodna z prawem Unii Europejskiej.

8) Informacja o konsultacjach społecznych

Projekt Ustawy został poddany konsultacjom społecznym. 26 kwietnia 2012 r. projekt przekazano do konsultacji następującym podmiotom:

- Izba Wydawców Prasy,
- Stowarzyszenie Dziennikarzy Polskich,
- Stowarzyszenie Dziennikarzy RP,
- Rada Etyki Mediów,
- Helsińska Fundacja Praw Człowieka,
- Stowarzyszenie Wolnego Słowa,
- Instytut Książki,
- Fundacja Media Pro Bono,
- Katolickie Stowarzyszenie Dziennikarzy,
- Stowarzyszenie Dziennikarzy Obywatelskich,
- Syndykat Dziennikarzy Polskich,
- Polska Agencja Prasowa,
- Związek Pracodawców Prywatnych Mediów „Lewiatan”,
- Katolicka Agencja Informacyjna,
- Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich.
- Związek Zawodowy Dziennikarzy,
- Konfederacja Pracodawców Polskich,
- Stowarzyszenie Komunikacji Marketingowej SAR,
- Centrum Monitoringu Wolności Prasy,
- Polska Izba Druku,
- Polskie Badania Czytelnictwa Sp. z o.o.,
- Polskie Towarzystwo Wydawców Książek,

- Stowarzyszenie Gazet Lokalnych,
- Stowarzyszenie Komunikacji Marketingowej SAR,
- Stowarzyszenie Polskich Mediów,
- Stowarzyszenie Prasy Firmowej,
- Stowarzyszenie Prasy Lokalnej,
- Związek Kontroli Dystrybucji Prasy,
- Agora SA,
- Presspublica,
- Polskapresse,
- Wydawnictwo Bauer,
- Edipresse Polska,
- Axel Springer Polska,
- Gruner+Jahr Polska,
- Wydawnictwo Bauer.

Niezależnie od powyższego projekt (wersja z 26 kwietnia 2012 r.) był również dostępny w Internecie (www.psl.org.pl). Dodatkowo, w ramach konsultacji społecznych w dniu 17 maja 2012 r. zorganizowano otwartą konferencję konsultacyjną, na którą zaproszono wszystkich zainteresowanych, w tym przedstawicieli branży wydawniczej i środowisko dziennikarskie (uwzględniając ww. podmioty).

W toku prowadzonych konsultacji dużą aktywnością wykazała się Izba Wydawców Prasy. Co więcej w ramach konsultacji Izba nie tylko przedstawiła swoje kompleksowe uwagi, ale i udostępniła porównawczy materiał analityczny prowadzonych obecnie prac legislacyjnych w zakresie Ustawy.

Sam zaprezentowany przez PSL projekt nowelizacji, w ocenie Izby, zawiera szereg rozwiązań, z którymi środowisko prasy już wielokrotnie występowało, stąd też zasługuje generalnie na poparcie. Realizuje on bowiem cel, jaki postawiło sobie również Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, po konsultacjach z organizacjami dziennikarskimi i wydawcami, czyli dostosowanie przepisów ustawy zarówno do zmian ustrojowych, jak i warunków oraz wyzwań technologicznych, z którymi obecnie mają do czynienia media. W projekcie realizowany jest jeden z nadrzędnych priorytetów nowelizacji, czyli jej zdekomunizowanie. Izba wskazała także, iż część postulowanych i zaproponowanych przez PSL zmian została pośrednio lub bezpośrednio wyrażona w ostatnich orzeczeniach Trybunału

Konstytucyjnego czy też Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Jeżeli chodzi o rozwiązania szczegółowe część z nich została przez Izbę zaaprobowana (m.in. projektowany art. 3, art. 4 ust. 1, art. 5 ust. 1, art. 6 ust. 2, art. 6 ust. 3a, art. 16 ust. 2 i 3, art. 20), do części Izba odniosła się krytycznie (m.in. projektowany art. 24a, czy utrzymanie systemu odpowiedzi, o którym mowa w Rozdziale 5 projektu z 26 kwietnia 2012 r.).

W wyniku przeprowadzonych konsultacji powstała przedmiotowa wersja projektu. Uwzględnia ona zasadniczą część wskazanych przez środowisko dziennikarskie i wydawnicze uwag odnoszących się do projektu z 26 kwietnia 2012 r. Wymienić tu trzeba przede wszystkim odejście od proponowanego wcześniej zmodyfikowanego i dookreślonego systemu mieszanego (definicji sprostowania i odpowiedzi oraz wprowadzenia reguł kwalifikacyjnych w razie powstałych wątpliwości) i utrzymania jedynie instytucji sprostowania.

Innymi wprowadzonymi do niniejszego projektu regulacjami są zmiany oparte o materiał otrzymany od Izby Wydawców Prasy. Wskazać tu należy m.in. zmiany w odniesieniu do art. 7 ust 2 pkt 1 (definicja prasy) oraz pkt 8 (definicja redakcji), art. 7 ust. 3 (dodanie wyłączenia spod zakresu definicji prasy), art. 10 ust. 3 (usunięcie zwrotu „rażąco”), art. 14a ust. 5 (dodanie sformułowania „całkowicie” w odniesieniu do negatywnych kryteriów autoryzacji), art. 16 ust. 3 (wprowadzenie konstrukcji redaktor bezpośrednio nadrzędny nad dziennikarzem), art. 21 ust. 4 (formuła odmowy rejestracji, jeżeli jej udzielenie stanowiłoby naruszenie prawa do zarejestrowanego już tytułu prasowego), art. 24a i art. 27 ust. 3 (usunięcie przepisów), art. 34 ust. 1 (rozszerzenie katalogu podmiotów uprawnionych do nadsyłania komunikatów urzędowych), czy też art. 41 (dodanie Zgromadzenia Narodowego).

Warszawa, 6 czerwca 2012 r.

BAS-WAPEiM-1299/12

Pani Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

**Opinia prawna w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej
poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo prasowe
(przedstawiciel wnioskodawcy: poseł Jarosław Górczyński)**

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (M.P. z 2012 r. poz. 32) sporządza się następującą opinię:

I. Przedmiot projektu ustawy

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo prasowe przewiduje kompleksową zmianę nowelizowanej ustawy.

Zmiany dotyczą m.in. zasad rozpowszechniania prasy, udzielania prasie informacji, odpowiedzi na krytykę prasową, definicji występujących w ustawie pojęć, zakresu wyłączenia stosowania ustawy, zadań dziennikarzy, autoryzacji wypowiedzi, tajemnicy dziennikarskiej, zniesienia wymogu posiadania obywatelstwa polskiego przez redaktora naczelnego, uchylecia przepisów dotyczących Rady Prasowej, trybu rejestracji dziennika lub czasopisma oraz przewidzianych w ustawie sankcji.

Ustawa ma wejść w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia.

II. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem

Ze względu na przedmiot projektu ustawy należy zwrócić uwagę na art. 45 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TfUE) oraz na dyrektywę 2006/123/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. dotyczącą usług na rynku wewnętrznym (Dz. Urz. UE L 376 z 27.12.2006 r., s. 36; dalej: dyrektywa).

III. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

III.1. Przepis art. 45 TfUE reguluje swobodny przepływ pracowników wewnątrz Unii. Swoboda ta obejmuje zniesienie wszelkiej dyskryminacji ze względu na przynależność państwową między pracownikami państw członkowskich w zakresie zatrudnienia, wynagrodzenia i innych warunków pracy.

Propozycję zniesienia wymogu posiadania obywatelstwa polskiego przez osoby zajmujące stanowisko redaktora naczelnego dziennika lub czasopisma (art. 1 pkt 19 projektu, w zakresie, w którym zmienia art. 25 ust. 2 ustawy – Prawo prasowe) należy ocenić jako zgodną z art. 45 TfUE.

III.2. Działalność wydawniczą w zakresie wydawania dzienników lub czasopism należy uznać za prowadzenie przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 4 pkt 5 dyrektywy. Podlega ona zatem reżimowi określonymu w dyrektywie.

Szczegółnej analizie należy poddać projektowaną regulację rozpoczęcia działalności wydawniczej. Zgodnie z projektem (art. 1 pkt. 16 w zw. z art. 1 pkt 7 i art. 1 pkt. 32 projektu) prowadzenie takiej działalności uzależnione jest od uzyskania wpisu do rejestru prowadzonego przez właściwy miejscowo sąd okręgowy. Brak rozstrzygnięcia wniosku o rejestrację w ciągu 21 dni oznaczać ma możliwość rozpoczęcia wydawania dziennika lub czasopisma. Projekt przewiduje również zniesienie kary za wydawanie dziennika lub czasopisma bez rejestracji.

Taką regulację należy zakwalifikować jako system zezwoleń w rozumieniu art. 4 pkt 6 dyrektywy. System ten spełnia wymogi określone w art. 9 i art. 10 dyrektywy, gdyż jest niedyskryminacyjny, konieczny i proporcjonalny. Wpis do rejestru ma być dokonywany w sposób, który w żaden sposób nie będzie dyskryminował podmiotów z innych państw członkowskich Unii Europejskiej. Jest konieczny, gdyż zapewnia nadzór nad wydawcami dzienników lub czasopism, co jest usprawiedliwione względami porządku publicznego, z uwagi na rolę prasy w kształtowaniu opinii publicznej. Jest również proporcjonalny, gdyż nie wykracza poza to co konieczne dla osiągnięcia celu, jakim jest nadzór nad wydawcami. Zarejestrowanie wydawania dziennika lub czasopisma nie jest dolegliwym wymaganiem, a pozwala organom władzy publicznej na uzyskanie wiedzy o wydawcach. Jednocześnie projekt gwarantuje, że procedura rejestracji nie będzie długotrwała.

W konsekwencji należy uznać, że projekt, w zakresie w jakim przewiduje sądową rejestrację dzienników lub czasopism nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

III.3. W pozostałym zakresie projekt ustawy nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

IV. Konkluzje

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo prasowe:

- w zakresie zniesienia wymogu posiadania obywatelstwa polskiego przez redaktora naczelnego dziennika lub czasopisma (art. 1 pkt 19 projektu) jest zgodny z prawem Unii Europejskiej,
- w zakresie dotyczącym rejestracji dzienników lub czasopism (art. 1 pkt. 16 w zw. z art. 1 pkt 7 i art. 1 pkt. 32 projektu) nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej,
- w pozostałym zakresie nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Szef Kancelarii Sejmu

Lech Czapla

Warszawa, 6 czerwca 2012 r.

BAS-WAPEiM-1300/12

Pani Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie stwierdzenia, czy poselski projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo prasowe (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Jarosław Górczyński) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo prasowe przewiduje kompleksową zmianę nowelizowanej ustawy.

Zmiany dotyczą m.in. zasad rozpowszechniania prasy, udzielania prasie informacji, odpowiedzi na krytykę prasową, definicji występujących w ustawie pojęć, zakresu wyłączenia stosowania ustawy, zadań dziennikarzy, autoryzacji wypowiedzi, tajemnicy dziennikarskiej, uchylenia przepisów dotyczących Rady Prasowej, trybu rejestracji dziennika lub czasopisma oraz przewidzianych w ustawie sankcji.

Projekt zawiera przepisy objęte zakresem prawa Unii Europejskiej. Projekt przewiduje m.in. zniesienie wymogu posiadania obywatelstwa polskiego przez redaktora naczelnego dziennika lub czasopisma (art. 1 pkt 19 projektu), co jest zgodne z art. 45 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, który reguluje swobodny przepływ pracowników wewnątrz Unii. Swoboda ta obejmuje zniesienie wszelkiej dyskryminacji ze względu na przynależność państwową między pracownikami państw członkowskich w zakresie zatrudnienia, wynagrodzenia i innych warunków pracy. Usunięcie z prawa krajowego przepisu niezgodnego z prawem Unii Europejskiej stanowi wykonanie prawa Unii Europejskiej.

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo prasowe jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu.

Szef Kancelarii Sejmu

Lech Czapla